

ویژه نامه

صد شرکت برتر ایران

همراه با مصاحبه مدیران عامل شرکت های

این ویژه نامه را حتما بخوانید

شرکت سرمایه گذاری بانک ملی ایران
تاسیس ۱۳۰۲

سرمایه گذاری بانک ملی

شرکت سرمایه گذاری پتروشیمی بندرامام
BIPIC

پتروشیمی بندرامام (ده)

صنایع شیر ایران

بانک ملی

بانک مسکن

بانک ملی

بیمه آسپا

سازمان آهن و فولاد ایران

بیمه ایران

شرکت ملی پالایش نفت ایران

تولنی ایران

کادو

شرکت تراسی و ترابری ملی ایران
تاسیس ۱۳۰۲

سایکو

۶ مقدمه

۹ شرکت ساپکو

۱۱ پتروشیمی بندر امام (ره)

۱۶ بیمه ایران

۱۹ بانک مسکن

۲۲ شرکت سهامی صنایع شیر ایران

۲۶ بیمه آسیا

۲۸ شرکت تکادو

۳۱ شرکت سرمایه گذاری بانک ملی ایران

۳۵ شرکت تولی پرس

«یا مدبر الامور»

ضمن عرض تبریک به کلیه شرکت‌های

انتخاب شده در فهرست هند شرکت برتر ایران،

توفیق و پیشرفت روز افزون آنها را آرزو مندیم.

ماهانامه توسعه مدیریت

پیدا کنید منطبق اقتصادی کشور را

تحلیلی بر عملکرد صد شرکت برتر کشور در

سال ۱۳۷۸

نویسنده: فرخ جلالی

عضو هیات علمی دانشگاه آزاد و معاون طرح و برنامه سازمان کشاورزی و صنایع غذایی

مقدمه،

انتشار اطلاعات مربوط به صد شرکت برتر کشور با محوریت شاخص فروش اقدام شایسته‌ای است که سازمان مدیریت صنعتی برای دومین بار انجام داده و گام اولیه را در جهت شفاف سازی فعالیت اقتصادی بنگاه‌های بزرگ اقتصادی برداشته و انشاء... به مرور زمان و با هلکن و قابل مقایسه نمودن اطلاعات مورد استفاده و لحاظ نرم‌های مقایسه‌ای، امکان اطلاع عموم از عملکرد مدیریت شرکتها را فراهم آورد. در این بررسی اطلاعات ارائه شده سال ۷۸ در مورد صد شرکت بزرگتر بر اساس ترتیب در هر کدام از شاخصهای اصلی فعالیت طبقه بندی شرکتها (فروش، سود به فروش و سود به ارزش داراییها) مورد تجمیع، دسته بندی و توصیف قرار گرفته است. در ضمن به دلیل تجمیع اطلاعات در طبقه بندی شرکتها نسبتهای فعالیت به صورت متوسط بوده لذا قبل از ورود به مطلب لازم است ضمن تشکر از آن دسته از شرکتهای فهرست صد شرکت که دارای نسبتهای مناسب فعالیت بوده، از آنها به دلیل عدم امکان ارائه اطلاعات تفکیکی پوزش بطلبیم.

الف - ترتیب شرکتها برحسب ارزش فروش

همانطور که جدول ۱ نشان می دهد شرکتها به دو طبقه کلی شرکتهای با فروش بالای ۱۰۰۰ میلیارد ریال و شرکتهای با فروش کمتر از ۱۰۰۰ میلیارد ریال تقسیم بندی شده اند: در طبقه اول ۲۲ شرکت از فهرست با مجموع ارزش فروش ۲۸ میلیارد ریال حدود ۶۲ درصد از کل فروش فهرست شرکتها و حدود ۷ میلیارد ریال سود و نسبت سود به فروش ۱۳ درصد را به خود اختصاص می دهد، این دسته از شرکتها ۸۵ درصد ارزش داراییهای فهرست را داشته و نسبت سود به ارزش داراییهای آنها تنها ۲ درصد می باشد. در طبقه دوم ۷۸ شرکت از فهرست با مجموع ارزش فروش ۲۰ میلیارد ریال حدود ۳۸ درصد از کل فروش فهرست شرکتها و ۵/۸ میلیارد ریال سود و نسبت سود به فروش ۱۷/۶ را داشته و با داشتن ۱۵ درصد از کل داراییهای فهرست، دارای سود به ارزش دارایی ۱۰ درصد می باشند.

جدول شماره ۱: طبقه بندی صد شرکت برتر سال ۷۸ کشور برحسب سطح فروش ۱۰۰۰ میلیارد ریال به بالا و پایین

(مقدار میلیارد ریال آورده)

سطح یا شاخص	تعداد شرکتها	ارزش فروش		سود به فروش ۷۸	سود به ارزش دارایی ۷۸	نسبت سود به ارزش دارایی ۷۸	نسبت سود به ارزش دارایی ۷۸	نسبت سود به ارزش دارایی ۷۸	نسبت سود به ارزش دارایی ۷۸
		۷۸	۷۷						
جمع شرکتها با ارزش ۱۰۰۰ میلیارد ریال به بالا	۲۲	۵۲	۲۸	۱۳	۸۵	۶۲	۶۷	۷۱	۷
جمع شرکتها با ارزش کمتر از ۱۰۰۰ میلیارد ریال به پایین	۷۸	۳۲	۲۰/۵	۲	۸۵	۲۰	۲۰/۵	۱۷/۶	۱۰
جمع کل ۱۰۰ شرکت برتر	۱۰۰	۸۴	۴۸/۵	۱۵	۸۵	۲۰	۲۰/۵	۱۷/۶	۲۷

لذا مشاهده می شود که در شرکتهای با سطوح بالای فروش که تراکم ارزش داراییها و اهم دارا می باشند، علاوه بر پایین بودن سود به فروش، بهره برداری از داراییها نسبت به طبقه دوم شرکتها پایین تر می باشد.

ب - ترتیب شرکتها برحسب سود به فروش

جدول شماره ۲ نشان می دهد ۴۲ شرکت که دارای نسبت سود به فروش بالاتر از ۲۰ درصد هستند، تنها ۲۷ درصد حجم فروش فهرست صد شرکت را دارا توسعه مدیریت شماره ۲۲ و ۲۲ بهمن و اسفند ماه ۱۳۷۹

می باشند و با دارا بودن ۶۵ درصد سهم سود فهرست شرکتهای دارای متوسط حاشیه سود به فروش ۳۶ هستند، این ۴۲ شرکت همچنین فقط به میزان ۱۴ درصد از ارزش روز داراییهای فهرست را در اختیار داشته و دارای سود به ارزش دارایی حدود ۱۶ درصد می باشند در حالی که ۵۸ شرکت باقیمانده که دارای نسبت سود به فروش ۲۰ درصد به پایین هستند، ۷۳ درصد سهم فروش را دارا بوده و با داشتن تنها ۳۵ درصد سهم سود فهرست فقط دارای متوسط حاشیه سود ۷ درصد بوده و ۸۶ درصد ارزش داراییها را به خود اختصاص می دهند در حالی که تنها ۱/۳ درصد بازدهی دارند و بیان می کند که شرکت دارای ارزش فروش و سود به ارزش داراییها هستند.

جدول شماره ۲: طبقه بندی صد شرکت برتر کشور سال ۷۸ کشور برحسب سود به فروش ۲۰ درصد به بالا و پایین

عامل یا مفصل		شماره شرکت	متوسط سود به فروش (درصد)	سود سال ۷۸	نسبت سود به ارزش دارایی	نسبت سود به ارزش دارایی	نسبت سود به ارزش دارایی	نسبت سود به ارزش دارایی
شرکتهای دارای سود به فروش بالای ۲۰ درصد		۳۲	۲۶	۲۳	۲۷	۸۲	۳۵	۱۳
شرکتهای دارای سود به فروش پایینتر از ۲۰ درصد		۵۸	۷	۳۳	۷۳	۲۵	۳۳۶/۵	۸۶
جمع کل صد شرکت برتر		۱۰۰	۱۵	۵۶	۱۰۰	۱۲/۸	۳۹۱	۱۰۰

ج- ترتیب شرکتهای برحسب سود به ارزش داراییها

همانطوری که در جدول شماره ۳ مشاهده می شود تنها ۴/۲ درصد از کل داراییهای دارای سود به ارزش دارایی بالاتر از ۲۰ درصد می باشد و به همین ترتیب تنها ۷ درصد کل داراییهای دارای سود به ارزش دارایی بین ۱۰ تا ۱۹/۹ درصد می باشد و ۸۴ درصد از مابقی داراییها دارای بازدهی میان ۹/۹ - ۰ درصد می باشند که متوسط سود به ارزش روز داراییهای آنها ۱/۱ درصد می باشد و در میان آنها بانکهای بزرگ کشور و با ۰/۹ تا ۰/۱ درصد پایین ترین بازدهی را، علی رغم داشتن بیشترین ارزش داراییها در میان صد شرکت برتر، دارا می باشند.

جدول شماره ۳: طبقه بندی صد شرکت برتر کشور برحسب سود به ارزش داراییها

عامل یا مفصل		شماره شرکت	متوسط سود به ارزش دارایی (درصد)	سود سال ۷۸	نسبت سود به ارزش دارایی	نسبت سود به ارزش دارایی	نسبت سود به ارزش دارایی	نسبت سود به ارزش دارایی
شرکتهای دارای سود به ارزش دارایی بالای ۲۰ درصد		۳۲	۳۷/۳	۱۳۵۳	۱۰۳	۵۳	۱۳۳۳	۳۳
شرکتهای دارای سود به ارزش دارایی بین ۱۰ تا ۱۹/۹ درصد		۳۳	۱۵/۲	۱۰۰	۳۲۹	۳/۰	۳۰۵	۲۳
شرکتهای دارای سود به ارزش دارایی پایینتر از ۱۰ درصد		۳۵	۱/۱	۳۹۶	۳/۱	۳/۱	۳۳۶	۳۳
شرکتهای دارای بازدهی پایینتر از ۱۰ درصد		۳۳	۰/۵	۵۵	۶۶/۵	۰/۶	۳۳۶	۳۳
جمع کل صد شرکت برتر		۱۰۰	۱۳/۳	۱۳۵۳	۳۰۰	۱۳/۳	۳۹۱	۱۰۰

نتیجه گیری

- به طور متوسط شرکتهای با حجم فروش بیشتر دارای سود به فروش پایین تری هستند این در حالی است که به لحاظ قانون صرف اقتصادی مقیاس بالاتر فعالیت، انتظار سود بیشتر از حجم های بالای فروش می رود.
- به طور متوسط شرکتهای با حجم بالای ارزش فروش بیشتر دارای سود ارزش دارایی بالنسبه کمتری هستند.
- به طور مشخص شرکتهای دارای حجم بالای ارزش دارایی سود به ارزش دارایی بسیار پایین هستند.
- سرمایه گذارها و داراییهای ایجاد شده به لحاظ توجیه اقتصادی و نرخ بازدهی خصوصاً در مورد واحدهای دولتی محل تأمل می باشد.
- در تعیین مقیاس و ظرفیت تولید، توان مدیریت و محدودیتهای محیطی و بازار در نظر گرفته نمی شود لذا مقیاس ها و ظرفیتهای بالای ایجاد شده تولید بجای صرفه ناشی از بزرگ بودن واحدها موجب عدم جذب کامل و یا نادرست ظرفیت گردیده و قیمت تمام شده را افزایش و حاشیه سود و همچنین سود به ارزش داراییها را کاهش می دهد. و لازم است بجای مبنا قراردادن "بزرگترین ها در ظرفیت" قابل جذب ترین و "اقتصادی ترین" ظرفیت را ملاک در انتخاب عمل قرار داد.
- عمده ناکارآمدی در عملکرد شرکتهای (بالا بودن قیمت تمام شده) و پایین بودن نسبت سود به فروش و سود به ارزش داراییها از طریق تحمیل قیمتهای بالاتر (انتقال ناکارآمدی) سطح رفاه اقتصادی و اجتماعی مردم را کاهش می دهد.
- انشاء... با توسعه بکارگیری مدیران کارآمد و خلاق و با افزایش کارایی از طریق کنترل قیمت تمام شده، افزایش جذب ظرفیتهای استفاده نشده و کاهش (آزادسازی) داراییهای ثابت غیرمولد، ضمن افزایش حجم تولید و کاهش قیمت فروش علاوه بر سود و بازدهی بالاتر، شاهد بهبود در سطح رفاه اجتماعی باشیم.